

**Kárpátaljai középiskolások
problémamegoldó és szövegértési
képeségeinek vizsgálata az
anyanyelvi oktatás szemszögéből**

Fábián Beáta

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai

Magyar Főiskola

fabianbeata1986@gmail.hu

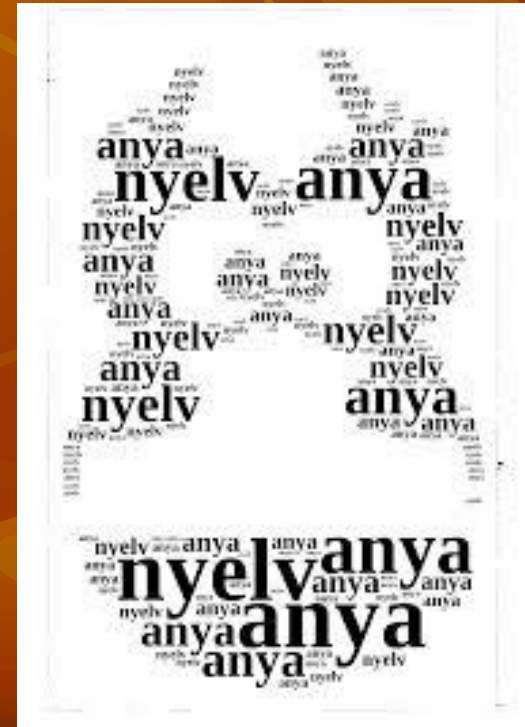
Anyanyelvi oktatás

Iskola

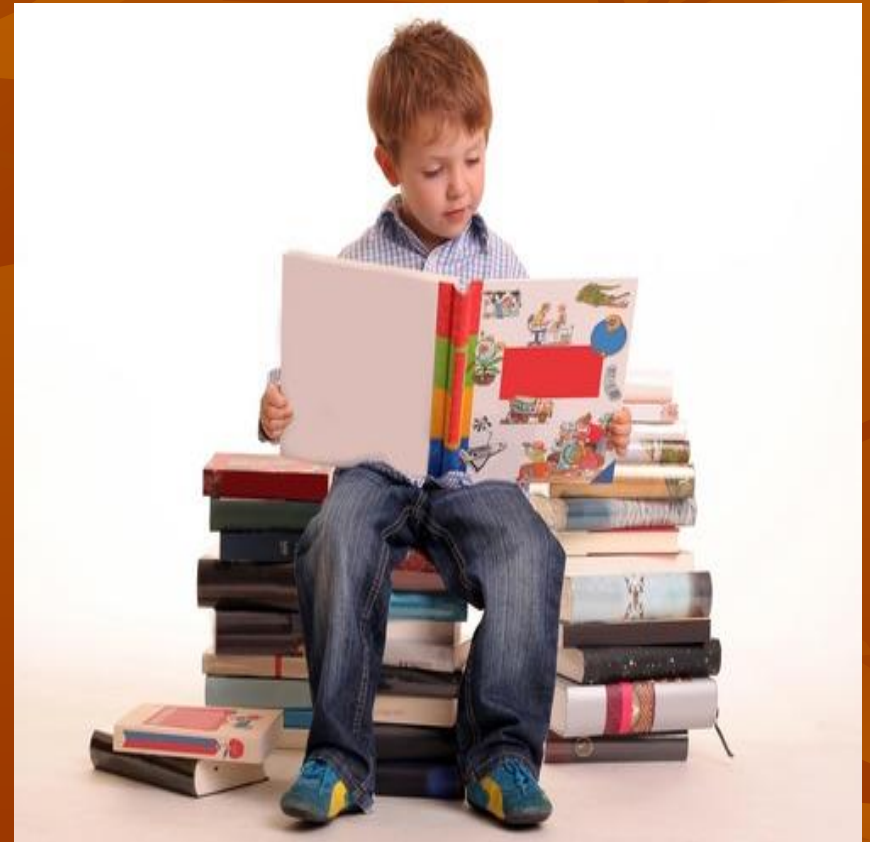
Additív (hozzáadó)
szemléletet

Család

Minden tudás alapja: a szövegértés, szövegértelmezés

Akkor mondjuk, hogy valaki értelmesen, elemzően, azaz értően olvas, ha „*az elolvasott szöveg lényegét kiemelve, lényegtelen jegyeit elvetve vissza tudja adni a szöveg tartalmát*”
(Ceglédi 2011:7).

- **A vizsgálat tárgya:**

magyar, illetve ukrán tannyelvű iskolában tanuló magyar nemzetiségű iskolások nyelvi, elsősorban magyar szövegértési kompetenciájának felmérése.

- **A vizsgálat célja:**

felmérni, milyen olvasásértési készségekkel rendelkeznek, azaz annak felderítése, milyen mértékben vártezte fel őket az iskola a mindennapi életben hasznosítható készségekkel.

Hipotézisek:

- a magyar tannyelvű osztály tanulói eredményesebb pontszámmal végeznek, mint a többségi (ukrán) tannyelvű osztály növendékei;
- a magyar tannyelvű tehetséggondozó osztály teljesítménye jobb, mint az átlagos magyar középiskolai osztály által elért eredmények;
- a mai iskolai gyakorlat kevés figyelmet fordít a szövegértési kompetenciák fejlesztésére, így a tanulók teljesítménye hiányos;

Kompetencia-mérés

*International Association
for the Evaluation of
Education Achievement*

*Organisation for Economic
Co-operation and Development*

PLUSZ

*Középfokú Beiskolázás
Egységes Felvételi Vizsgái
-2013-2014*

Feladatsor bemutatása

I. rész:

független változók

nemzetiséged, édesanyád/édesapád anyanyelve,
osztályod tannyelve stb.

II. rész:

standardizált szövegértési feladatok

5 feladat számos alfeladattal

(szókincs, szövegalkotás, táblázatértelmezés,
grammatikai ismeretek, ábraleolvasás, szövegértés)

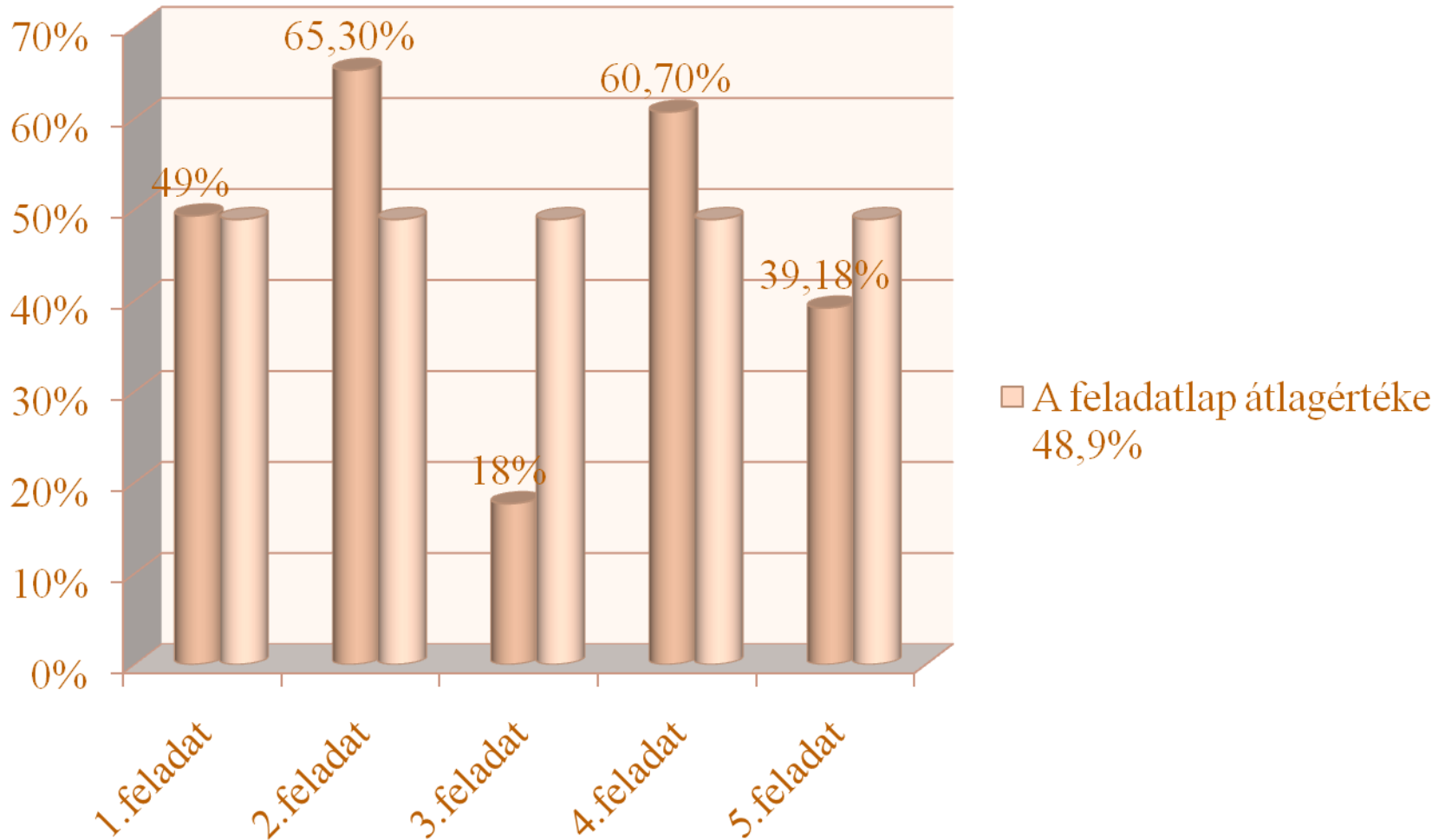
A kitöltött tesztek megoszlása a kutatás helyszínei között

Település	Iskola	Tannyelv	Lekérdezésben résztvevő diákok száma
Tiszaújlak	1.sz. KI.	ukrán	19
	2.sz. KI.	magyar	16
Karácsfalva	LÍ.	magyar	14
ÖSSZESEN			49

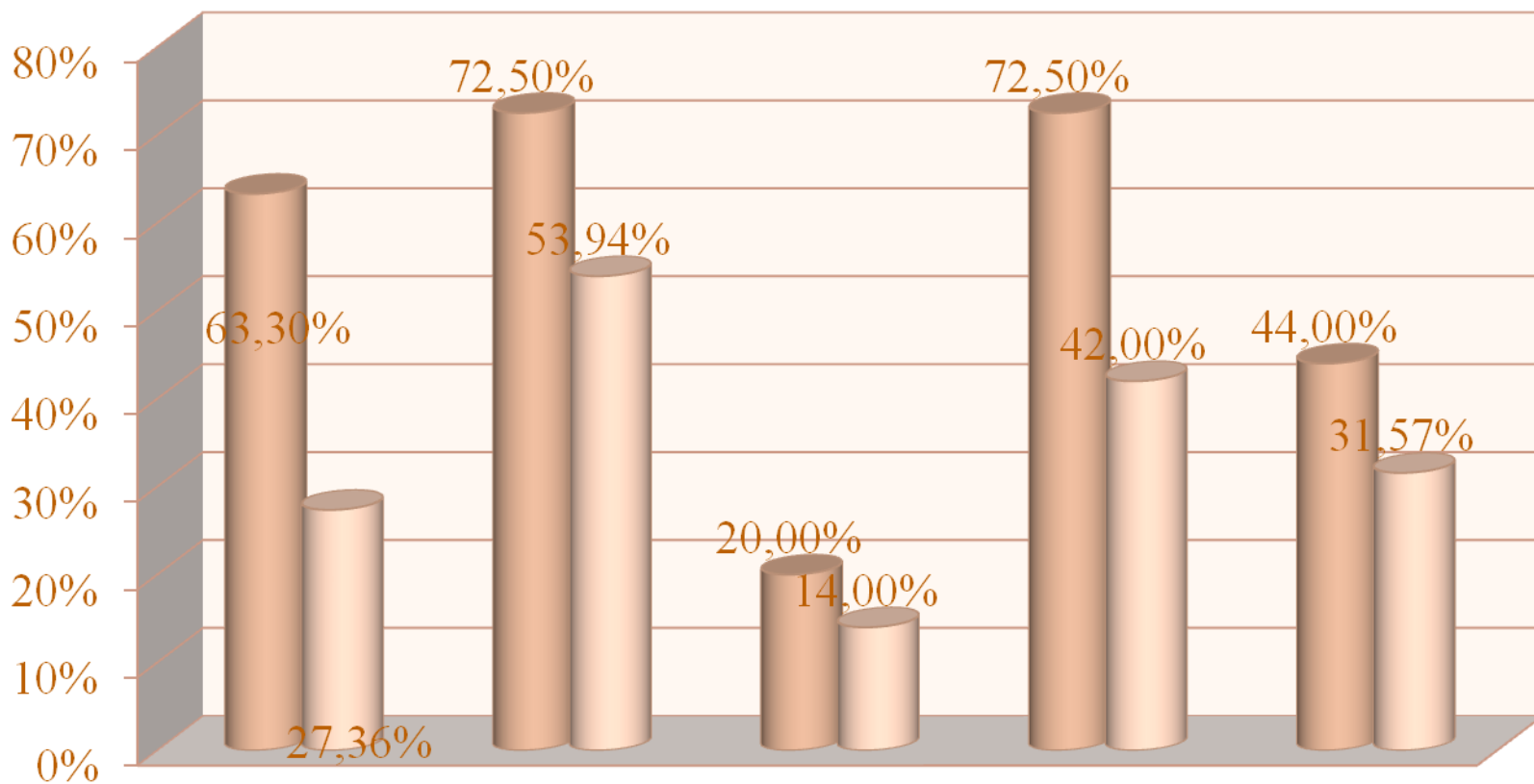

Kutatási eredmények

A feladatlap egészének átlagértéke

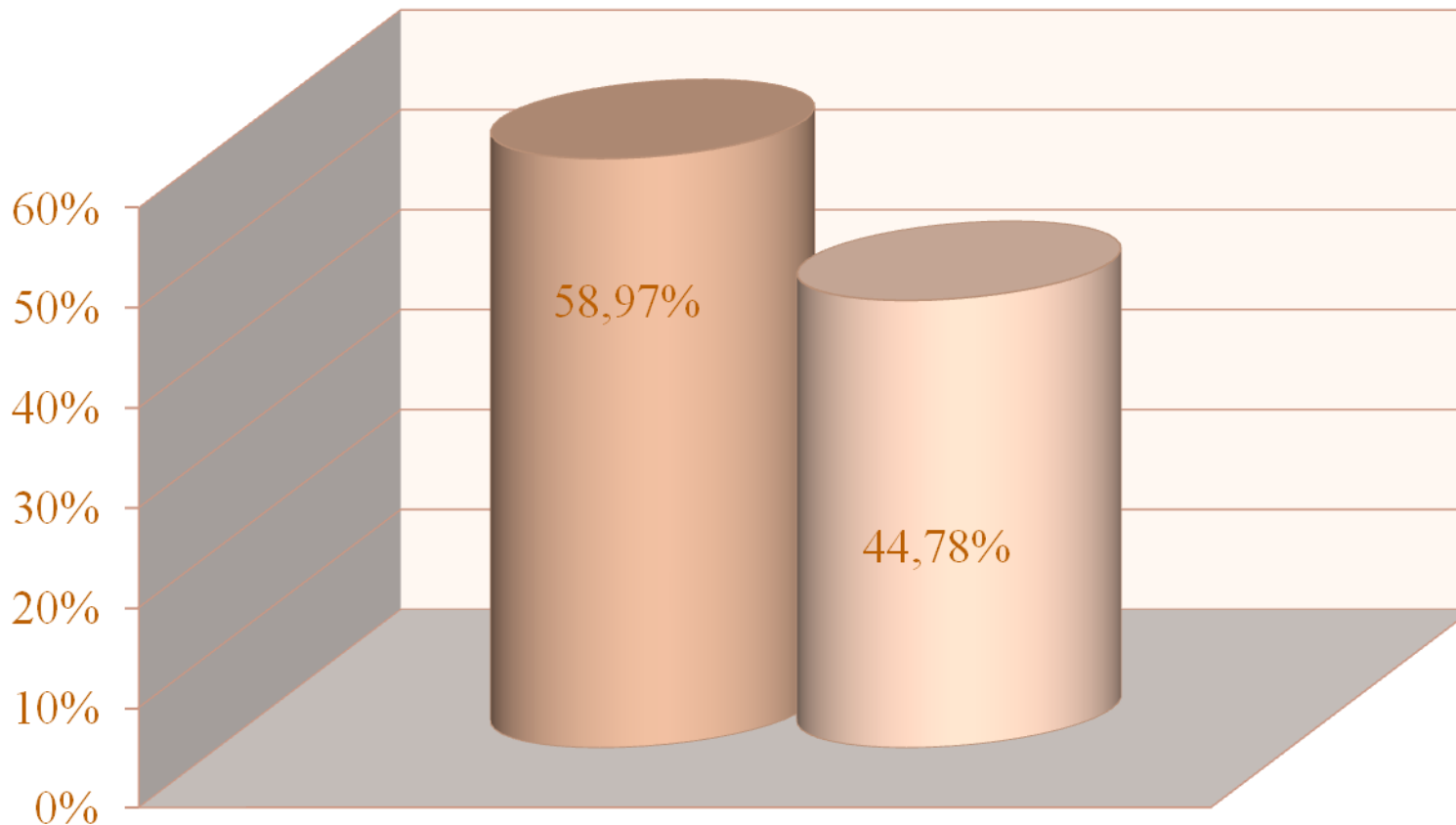

A feladatlap összeredményei az ukrán és magyar tannyelvű osztályok teljesítményének százalékos aránya szerint (feladatonként)

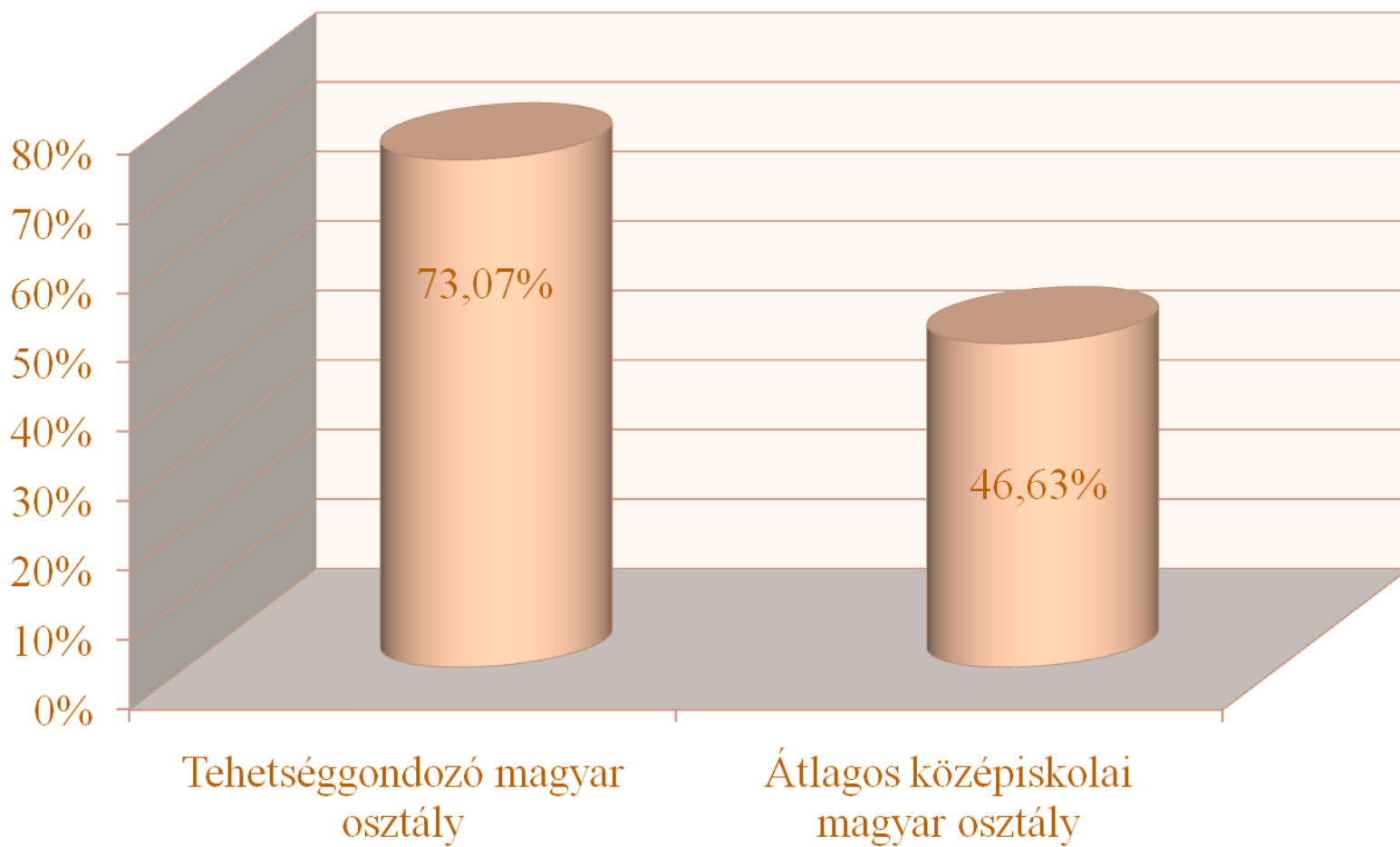
- magyar tannyelvű osztályok teljesítménye
- ukrán tannyelvű osztályok teljesítménye

A feladatlap összeredményei az ukrán és magyar tannyelvű osztályok teljesítményének százalékos aránya szerint

- magyar tannyelvű osztály teljesítménye
- ukrán tannyelvű osztályok teljesítménye

A feladatlap összeredményei a tehetséggondozó és átlagos középiskolai magyar osztályok teljesítményének százalékos aránya szerint

Összefoglalás

- A kutatásban összesen 2 település 3 iskolájának 4 osztályában 49 tanuló töltötte ki a feladatlapot.
- Feladatlap: PISA+Oktatási Hivatal+Lehetetlent lehetni
- Következtetések:
  - A magyar tannyelvű osztály tanulói eredményesebb pontszámmal végeztek, mint a többségi, jelen esetben ukrán tannyelvű osztály növendékei, mintegy 14,19%-kal.
  - A tehetséggondozó magyar osztályok tanulói 26,44%-kal pozitívabb eredményt értek el az átlagos magyar középiskolák tanulóival szemben.
  - A vizsgálat eredményei igazolták, hogy az anyanyelven való tanulás eredményesebb a nyelvi és szövegértési kompetenciák fejlődése szempontjából, mint a másodnyelven való tanulás. Ez megerősíti a nyelvészeknek, oktatáskutatóknak és pszichológusoknak azt a véleményét, hogy az anyanyelvű iskolában szerzhető meg legkönnyebben a hasznosítható tudás.

*„Nem csak testünket kell istápolnunk,
hanem elménket és lelkünket még sokkal
inkább, mert az ész fénye is, mint a
lámpás, ha olajat belé nem csepegtetünk,
kialszik öregkorban.”*

CICERO

Köszönöm a figyelmet

Felhasznált irodalom

- Adamikné Jászó Anna 2002. *Anyanyelvi nevelés az abc-től az érettségiig*. Trezor Kiadó, Budapest.
- Bácsi János 2003. Szövegértés. In: *Mit? Kinek? Hogyan? Vezetőtanárok I.* Országos Módszertani Konferenciája, Szeged, 7-12.
- Balázs Ildikó–Ostorics László–Schumann Róbert–Szalay Balázs–Szepesi Ildikó 2010. *A PISA 2009 tartalmi és technikai jellemzői*. Budapest.
- Bánfi Rita – Bácsi János – Sejtes Györgyi – Tiszai Árpád 2009. *Kompetencia alapú munkafüzet magyar nyelv és irodalomból 2-4-6-8. osztály tanári kézikönyv*, 6-19. Szeged: MAXIM Kiadó.
- Beregszászi Anikó 2002. A kárpátaljai magyarság nyelvhasználati sajátosságai a nyelvi tervezés szemszögéből. *Kisebbségkutatás 2*: 368–375.
- Beregszászi Anikó 2009. Anyanyelvoktatás hozzáadó (additív) szemléletben: a magyar nyelv tanterv kínálta lehetőségek. In: Karmacsi Zoltán – Márku Anita (szerk.) *Nyelv, identitás és anyanyelvi nevelés a XXI. században*. PoliPrint. Ungvár, 20–25.
- Beregszászi Anikó 2011a. A kárpátaljai magyar anyanyelvi oktatás ideológiai és tantárgy-pedagógiai szemléletváltásáról. *Modern Nyelvoktatás 1*: 32–44.

- Beregszászi Anikó 2011b. Ideológiák, kutatási eredmények a kárpátaljai magyar anyanyelvi oktatásban és a hasznosíthatóság gyakorlata. In: Hires-László Kornélia – Karmacsi Zoltán – Márku Anita (szerk.) *Nyelvi mítoszok, ideológiák, nyelvpolitika és nyelvi emberi jogok Közép-Európában elméletben és gyakorlatban*. Tinta Könyvkiadó – Hodinka Antal Intézet. Budapest–Beregszász. 59–70.
- Beregszászi Anikó 2012. *A lehetetlent lehetni. Tantárgy-pedagógiai útmutató ésfeladatgyűjtemény az anyanyelv oktatásához a kárpátaljai magyar iskolák 5–9. osztályában*. Tinta Könyvkiadó. Budapest.
- Beregszászi Anikó 2010. *Stilisztika*. Tankönyv a magyar tannyelvű iskolák 10. osztálya számára., „Bukrek”, Csernyivci.
- Beregszászi Anikó, Csernicskó István, Braun Éva, Hnatik-Riskó Márta (szerk.) 2010. *Magyar nyelv 10–11. osztály. Tanterv a magyar tannyelvű általános középiskolák számára*. Kijev.
- Csapó Benő 2003. *A tudás és a kompetenciák*. OKI konferencia.
- Ferenc Viktória 2014. *Ami a nemzetközi mérésekben nem látszik: tanulói kompetenciák Kárpátalján*. Kisebbségkutatás, 2014/4.188-221.
[[http://bgazrt.hu/dbfiles/blog_files/5/0000009495/Kisebbssegkutatas%202014-4%20vegleges%20\(1\).188-221.pdf](http://bgazrt.hu/dbfiles/blog_files/5/0000009495/Kisebbssegkutatas%202014-4%20vegleges%20(1).188-221.pdf)– 2015-11-19.
- Kósa Barbara: *Oktatás és képzés 2010 Összefoglaló a Kulcskompetenciák munkacsoport eredményeiről*. In: Új Pedagógiai Szemle 2005.
- Kótyuk István szerk. 2005. *Magyar nyelv 5–12. osztály. Tanterv a magyar tannyelvű iskolák számára*. Bukrek, Csernyivci.
- Mihály Ildikó: *Még egyszer a kulcskompetenciákról*. In: Új Pedagógiai Szemle, 2003. 6. sz.
- NAT 2007. -*Kulcskompetenciák/202/2007(VIII.31.)/Kormányrendelet*.
[<http://www.mpigyor.hu/tartalom/beresmunkaugyitanacsadas/>– 2015-10-18.]